

**PROPOSTA PEDAGÒGICA
DEPARTAMENT D'ARTS PLÀSTIQUES
CURS 2023-2024 (LOMLOE)**

**EXPRESSIÓ ARTÍSTICA
4rt D'ESO**

ÍNDEX

1. Introducció.....	3
2. Perfil d'eixida i competències clau	3
3. Competències específiques.....	5
3.1 Connexions entre les competències específiques.....	6
3.2 Connexions amb competències específiques d'altres àrees	6
3.3 Connexions amb les competències clau.....	7
4. Sabers bàsics.....	8
5. Situacions d'aprenentatge	9
6. Atenció a la diversitat.....	10
6.1 Mesures de resposta educativa per a la inclusió	10
7. Avaluació.....	11
7.1 Criteris d'avaluació	11
7.2 Instruments d'avaluació	13
7.3 Criteris de qualificació	13
8. Metodologia i orientacions didàctiques.....	14
8.1. Metodologia.....	14
8.2. Recursos didàctics i organitzatius	15
8.3. Activitats extraescolars	15
9. Unitats didàctiques i temporalització.....	15
10. Avaluació de la pràctica docent	16

1. INTRODUCCIÓ

La alfabetització visual és indispensable en un món en el que les imatges formen part diària de la nostra vida. Per això és necessari dotar de recursos a l'alumnat per tal de ser més crítics amb els missatges visual que reben dia a dia. Al mateix temps és tracta de comunicar-se artísticament amb el codi propi d'aquest medi de comunicació. Per tant és un llenguatge que en aquesta assignatura es emprà no només per expressar-se plàsticament o visualment sinó a més amb una intenció.

Les pràctiques artístiques seran formes de pensament que es situaran en el context actual; abordant temes com la violència de gènere, la igualtat, el feminisme, la LGTBI-fòbia o el drets humans. L'art ha estat sempre a la avantguarda de la transmissió de idees i per tal de expressar-les es coneixeran diferents tècniques artístiques, analitzant els elements formals d'aquest llenguatge i triant el més adequat al missatge a transmetre.

L'art no està separat de la quotidianitat, del context, de manera que es pretén ser exposada i compartida amb el públic. Aquesta matèria suposes una continuïtat de la assignatura d'Educació Plàstica Visual i Audiovisual amb la intenció de aprofundir en procediments i tècniques per tal de enriquir la seua experiència creativa.

No està aïllada i per el seu caràcter transversal, pretén crear vincles interdisciplinaris amb altre assignatures per tal de aconseguir un aprenentatge significatiu i actiu, un llenguatge de la emoció; fer entendre a l'alumnat que és un llenguatge de acció, i necessari per fer arribar un pensament crític a la societat.

Valorar els diferents àmbits d'aplicació professional de las arts i les disciplines creatives com a eixida laboral i com a part de tot procés de treball. Valorar la importància de ser creatiu com indispensable per a la resolució de problemes aplicable a qualsevol àrea professional.

L' assignatura es desenvolupa al voltant de la competència clau "Consciència i Expressió Cultural" (CCEC) concretades en 5 competències específiques.

L'assignatura de Expressió Artística és una matèria optativa oferida a l'alumnat de 4rt d'ESO.

2. PERFIL D'EIXIDA I COMPETÈNCIES CLAU

El Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes de l'Educació Secundària Obligatoria, defineix el Perfil d'eixida com a la ferramenta que identifica i concreta, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que l'alumnat desenvolupe en completar una determinada fase de l'itinerari formatiu. El perfil d'eixida es considera la matriu que cohesiona i cap on convergeixen els objectius de les diverses etapes que constitueixen l'ensenyament bàsic. S'han de tenir en compte, per tant, per a fonamentar les decisions curriculars, les estratègies i les orientacions metodològiques; l'aprenentatge permanent i el referent en l'avaluació dels aprenentatges de l'alumnat.

El Perfil d'eixida s'ha dissenyat tenint en compte la Recomanació del Consell de la UE relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, els reptes de la UNESCO i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de l'ONU, per tal de garantir que l'alumnat que supere amb èxit l'ensenyament bàsic estiga capacitat per a activar els aprenentatges que li permeten respondre davant dels desafiaments als quals haurà d'enfrontar-se al llarg de la seua vida. Es tracta de saber mobilitzar continguts, habilitats i actituds per poder actuar i solucionar necessitats presents en la realitat.

Aquests assoliments que es consideren imprescindibles perquè l'alumnat pugui progressar amb èxit en el seu itinerari formatiu i encarar-se als principals reptes i desafiaments globals i locals són les **competències clau**.

De l'adaptació de les competències clau establides en la Recomanació del Consell de la UE, la LOMLOE estableix les següents:

CCL: competència en comunicació lingüística

CP: competència plurilingüe

CMCT: competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia

CD: competència digital

CPSAA: competència personal, social i d'aprendre a aprendre

CC: competència ciutadana

CE: competència emprenedora

CCEC: competència en consciència i expressió culturals

Hem de tenir en compte la transversalitat de totes les competències clau, que s'adquireixen i es desenvolupen en totes les àrees i matèries. A més, per tal de definir-les i concretar-les, el Reial Decret 217/2022 ha establert un conjunt de **descriptors operatius**, que són el referent, juntament amb els objectius de l'etapa, per a les competències específiques de cada matèria.

Pel que fa a l'especial vinculació a la nostra matèria, ens centrarem en la competència en consciència i expressió culturals (CCEC)

La competència en consciència i expressió culturals suposa comprendre i respectar la manera en què les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'una àmplia gamma de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que s'exerceix en la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-li forma.

En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne o l'alumna...

CCEC1. Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la seua conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.

CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, distingint els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.

CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.

CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant de manera individual com col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.

3. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Les competències específiques són els assoliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o situacions que requereixen els sabers bàsics de cada matèria. Són, a més, un element de connexió entre el Perfil d'eixida, els sabers bàsics i els criteris d'avaluació, que s'han de desenvolupar mitjançant situacions d'aprenentatge contextualitzades.

El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, estableix les següents competències específiques per a l'assignatura d'Expressió Artística:

CE1. Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, emprats materials i medis artístics adequats a la intenció comunicativa de la obra.

CE2. Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des de una perspectiva inclusiva.

Apropament a diferents referents artístics històrics i contemporanis com estímul per les pròpies creacions i per tindre un coneixement cultural i valoració de les diferents manifestacions culturals i artístiques. Desenvolupar el pensament crític establint relació entre elements diversos.

CE3. Emprendre processos de creació artística que promouen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI.

Es promouran temàtiques de rellevància social que afecten a diverses disciplines, a l'alumnat i a la societat i donant a l'art funcionalitat per tal de aconseguir els reptes del segle XXI.

CE4. Compartir las produccions artístiques pròpies mitjançant els diferents canals i contextos, justificant la seva selecció de idees, tècniques, eines i processos, segons al públic destinatari i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.

Contextualitzar per tal de donar resposta a necessitats concretes tant personal com socials de l'entorn.

CE5. Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic i per la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.

Alfabetització visual de l'alumnat del codi visual i audiovisual perquè fase un ús concient com a productor artístic, dotant-lo de recursos per construir un pensament crític del món que li rodeja.

3.1 CONNEXIONS ENTRE LES CE DE LA MATÈRIA

En el procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat les diferents competències específiques contribueixen de manera integradora al desenvolupament competencial. Totes les competències específiques de l'àrea estan relacionades entre si. Aquestes competències es presenten organitzades al voltant de dos processos diferenciats, però complementaris: apreciació i creació, totes dues dimensions imprescindibles per al desenvolupament de l'alumnat.

Les competències fan referència a l'experiència d'apreciació i anàlisi d'obres culturals visuals i audiovisuals i del patrimoni artístic inclosa la contemporaneïtat (CE1) que afavorirà l'interès i el desenvolupament de la creació en la pràctica artística individual o col·lectiva de l'alumnat (CE3) (CE5). D'aquestes experiències d'apreciació i creació s'impulsarà la importància de la comunicació utilitzant un llenguatge correcte i específic de l'àrea (CE2) i la utilització dels mitjans digitals i informàtics (CE4) que contribueixen en la part d'investigació i proporcionen eines fonamentals per a la creació.

3.2 CONNEXIONS AMB LES CE D'ALTRES MATÈRIES DE L'ETAPA

Quant a la resta de matèries, la vinculació amb l'assignatura de Expressió Artística pot establir-se des de diverses perspectives. El fet d'utilitzar referents artístics, tant del patrimoni cultural com, especialment, els contemporanis, pot servir de nexa d'unió de sabers integrats. Per tant, es poden detonar seqüències didàctiques, així com vincular continguts propis amb totes les assignatures tant d'àmbit humanístic com lingüístic i científicotecnològic.

Els referents de la cultura visual i artística aporten la visió de les creadores i creadors treballant de la mà amb professionals de sectors diversos, representats en les diferents àrees de coneixement. Especialment la contemporaneïtat, aborda els reptes i temàtiques del present, de manera que aporta una visió metafòrica i procedimental especialment adequada per a les matèries de valors.

El llenguatge visual i audiovisual serveix, així mateix, per a comunicar efectivament en qualsevol disciplina, a més de ser contingut propi, i juntament amb la capacitat de representació gràfica i visual de conceptes, suposen eines d'investigació, anàlisi i expressió aplicables a qualsevol disciplina. En aquest sentit, analític i expressiu, la importància de l'element lingüístic en qualsevol procés de creació vincula les àrees de llengües amb les artístiques de manera que suposen un enriquiment mutu.

3.3 CONNEXIONS AMB LES COMPETÈNCIES CLAU

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X	X	X		X	X		X
CE2	X	X						X
CE3	X		X				X	X
CE4	X	X	X	X	X	X		X
CE5	X		X		X	X	X	X

La competència clau en **comunicació lingüística** es vincula amb totes les competències específiques ja que es desenvolupa a cada moment de la pràctica a l'aula i a través de totes les propostes de percepció i anàlisi; creació i experimentació. L'ús del llenguatge de manera correcta i adequada i l'ús de la terminologia específica de l'àrea són necessaris a cada moment de la pràctica docent d'educació plàstica, visual i audiovisual tant en l'experiència de percebre i analitzar com en el procés de crear i experimentar.

Quant a la competència clau **plurilingüe**, es relaciona amb les competències específiques, ja que el treball amb referents artístics i continguts culturals i del patrimoni i la contemporaneïtat (CE01) de zones geogràfiques diverses, locals o globals i l'accés a la informació en llengües diferents (CE4) comporta respectar la diversitat lingüística i cultural de l'entorn. A través de la creació artística individual o col·lectiva (CE3) (CE5) es fomenta una actitud positiva en l'expressió de judicis i opinions i es promou una comunicació sensible a la diversitat cultural i social (CE2).

L'estreta correspondència entre processos compartits de la ciència i l'art com la investigació i l'experimentació fan que la competència clau **matemàtica** i competència en **ciència, tecnologia i enginyeria** es relacionen íntimament amb les competències específiques d'aquesta matèria. L'experiència d'observació, investigació i anàlisi del patrimoni artístic i la contemporaneïtat (CE1) i la fase de creació i experimentació creativa (CE3) (CE5) desenvolupen els processos del pensament científic. La relació amb la tecnologia sorgeix del desenvolupament d'habilitats en el maneig d'eines digitals i TIC (CE4) en els processos creatius.

La competència clau **digital** està vinculada a les competències específiques, ja que els entorns virtuals d'aprenentatge suposen el mitjà per a acostar els continguts de la cultura visual, audiovisual, del patrimoni i també de la contemporaneïtat (CE1). Aquesta competència està molt associada a la resta de competències específiques, ja que la matèria conté sabers específics de la cultura audiovisual (CE4) potenciant habilitats en l'ús d'eines TIC en el desenvolupament de creacions artístiques tant individuals com col·lectives (CE3) (CE5).

El desenvolupament de la competència clau **personal, social i d'aprendre a aprendre** en la pràctica artística, (CE3) (CE5) suposa l'experiència d'enfrontar-se a reptes i presa de decisions individuals i col·lectives, mantenint una posició de respecte, diàleg i assertivitat amb els altres utilitzant de forma adequada el llenguatge (CE2) igual que en l'experimentació amb l'ús dels mitjans multimèdia i TIC (CE4). La immersió en l'art i la cultura visual i audiovisual i del patrimoni incloent la contemporaneïtat, suposa un bagatge cultural per a l'alumnat que li proporcionarà autonomia i riquesa en el seu desenvolupament personal.

La competència clau **ciutadana** contribueix a l'aproximació a l'art i al patrimoni cultural i artístic de totes les èpoques inclosa la contemporània, la comprensió dels fets històrics i socials més rellevants suposa per a l'alumnat comprendre la importància de la cultura artística per a ser incorporada a una construcció de l'ésser com a individu i com a part de la societat (CE1). Compartir idees i opinions a través de la comunicació oral (CE2) en contextos d'aprenentatge de creació artística, individuals o col·lectius, (CE1) (CE3) (CE5) amb propostes de diferents temes de rellevància social implica reflexionar sobre els diferents reptes del segle XXI, des d'una perspectiva inclusiva, multicultural, igualitària i sostenible.

El coneixement de les creacions artístiques culturals i del patrimoni artístic i contemporani (CE1) contribueixen en el desenvolupament de la competència clau **emprenedora**, ja que suposa encuriosir i la indagació en la iniciació de projectes innovadors i creacions artístiques sostenibles que afavoreixen el creixement i l'autonomia de la identitat personal. La posada en marxa d'aquests projectes artístics individuals o col·lectius (CE3) (CE5) comporta un procés de socialització que afavoreix la comunicació (CE1) i la presa de decisions durant tot el procés creatiu.

La competència clau en **consciència i expressió cultural** es troba inherentment relacionada amb la resta de competències clau pel seu caràcter transversal i interseccional. Per això, d'igual manera està relacionada amb les competències específiques de la matèria d'Expressió Artística. El coneixement del patrimoni històric i de la

cultura artística contemporània (CE01) afavoreix el desenvolupament d'aquesta competència i al seu torn facilita l'experimentació a través del procés d'expressió creativa (CE3) (CE5), atenent sempre indicadors que fomenten el respecte a la diversitat cultural i el compromís social.

4. SABERS BÀSICS

Per aconseguir que l'alumnat adquirea les competències específiques nomenades anteriorment i la seua relació amb les competències clau, s'han seleccionat uns sabers bàsics agrupats en 3 blocs:

BL1. "Anàlisi" (CE1,CE2, CE5)

1.1 DIMENSIÓ ESTÈTICA :

- Elements morfològics, dinàmics i escalars.
- Corrents artístiques a partir del segle XX. Avantguardes. Propostes interdisciplinars.
- La imatge al món contemporani. Cultura visual i audiovisual. Publicitat i contra publicitat. Fotografia i identitat.
-

1.2 DIMENSIÓ ÈTICA:

- Elements ètics en la representació. Perspectiva de gènere, multiculturalitat, sostenibilitat, diversitat estètica.
- Respecte a la diversitat cultural.
- Dret a la participació en la vida cultural.

1.3 DIMENSIÓ COMUNICATIVA:

- Elements comunicatius i expressius de la imatge. La comunicació visual.
- Finalitat i intencionalitat de les imatges. Funcions.
- Lectura crítica de les imatges.
- Àmbits d'aplicació. Professionals i estudis vinculats a la producció cultural i artística. Publicitat, disseny gràfic, de producte, de moda, d'interiors i escenografia.
- Llenguatges artístics. Interaccions entre disciplines.
- Dimensió social de l'art.

BL2. "Representació"(CE1, CE3)

2.1 TÈCNiques I MATERIALS DE CREACIÓ ARTÍSTICA

- Tècniques i procediments de representació artística. Tècniques gràfico-plàstiques. Medis visual i audiovisuals. Animació. Vídeo-art. Aplicacions digitals. Llenguatges de creació contemporània.
- Materials de creació artística. Sostenibilitat. Qualitats i possibilitats comunicatives. Possibilitats del context. Relació entre material i significat. L'art del reciclatge. Prevenció i gestió responsable dels residus.

2.2 PROCESSOS DE TREBALL

- Estratègies i processos de pensament creatiu i divergent.
- Organització del procés creatiu.
- Criteris de planificació de projectes. Fases de treball i estratègies metodològiques. Treball en equip.

BL3. "Comunicació i difusió" (CE4)

3.1. MEDIS GRÀFICS, DIGITALS I AUDIOVISUALS

- Medis i canals de registre i difusió digitals. Normativa d'ús vigent. Drets d'autoria.

3.2 ESTRATÈGIES COMUNICATIVES

- Terminologia específica de l'àrea.
- Justificació de criteris.
- Assertivitat, capacitat d'escolta i llenguatge inclusius.

3.3 ESPAIS CULTURALS I ARTÍSTICS

- Museus i centres de producció cultural i artística.
- Teatres, cinemes i auditoris.
- Espais no convencionals.
- Plataformes digitals.

5. SITUACIONS D'APRENTATGE

Les situacions d'aprenentatge posen en relació les competències específiques de l'assignatura amb procediments i contextos d'aprenentatge desitjables.

Tenint en compte que les situacions d'aprenentatge han de connectar-se amb els desafiaments del segle XXI, en el context de la matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual s'han de relacionar i justificar els referents

que s'utilitzen sobre la base de la seua connexió amb eixos i temàtiques de transcendència social vinculades als reptes del present, com són: el consum responsable, la resolució pacífica dels conflictes, la valoració de la diversitat personal i cultural, el respecte al medi ambient i la gestió de residus, la vida saludable, etc. A més, han de tindre en compte la diversitat personal i cultural incloent en els relats d'aula els *microrelats* i introduint multiplicitat de mirades i respostes a reptes que són comuns.

L'aula d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual no hauria de ser un lloc exclusivament per a "fer" sinó també per a pensar, connectar, relacionar, estudiar, debatre, en definitiva per a estimular la reflexió i el pensament crític i divergent. Les propostes d'aula han de ser obertes, de resposta múltiple, i no suposar necessàriament la uniformitat dels productes finals, en el cas que n'hi haja, per a afavorir la inclusió i l'heterogeneïtat ocasionades per les diferents personalitats, inquietuds, contextos i vivències de l'alumnat.

A més, amb les situacions d'aprenentatge que es plantegen s'ha de garantir l'accés a l'aprenentatge del conjunt de l'alumnat aplicant els principis del Disseny Universal i l'Accessibilitat per a l'Aprenentatge (DUA-A), atenent les dimensions física, cognitiva, sensorial i emocional.

Les diverses situacions d'aprenentatge plantejades per a 3r d'ESO, les desenvolupem al llarg del curs en la programació d'aula.

6. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Segons el DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià. [2018/7822], les mesures de resposta educativa per a la inclusió constitueixen totes les actuacions educatives planificades amb la finalitat d'eliminar les barreres identificades en els diversos contextos on es desenvolupa el procés educatiu de tot l'alumnat, i contribueixen d'aquesta manera a la personalització del procés d'aprenentatge en totes les etapes educatives.

Aquestes mesures s'han de plantejar des d'una perspectiva global, sistèmica i interdisciplinària, que implique tota la comunitat educativa i altres agents, incidisca en l'alumnat i el seu entorn, i combine actuacions de caràcter comunitari, grupal i individual.

6.1 MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A L'INCLUSIÓ

Per aconseguir la plena educació inclusiva cal detectar i eliminar barreres i garantir la presència, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat. En aquest sentit, la planificació de les situacions d'aprenentatge d'EPVA, tindran en compte els principis del Disseny Universal i l'Accessibilitat per a l'Aprenentatge (DUA-A).

Tenint en compte aquests principis, i degut a les característiques d'aquesta matèria, les explicacions orals a l'aula aniran gairebé sempre acompanyades de suport visual i audiovisual.

Per altra banda utilitzarem el treball en grup en bona part de les activitats de reflexió i de planificació com a eina per a facilitar la interacció entre alumnes amb diferents capacitats i coneixements, i millorar la motivació i la competència dels més febles. Per aquest motiu, la disposició de les taules a l'aula serà preferentment en agrupacions de quatre.

Pel que fa al disseny i elaboració de productes finals en grup, es tindran en compte les diferències tant en l'aportació al procés com en l'elaboració del producte final entre els diferents alumnes, sense que això signifiqui una valoració negativa independent de l'esforç esmerçat i de les capacitats i coneixements previs que constitueixen el punt de partida de cada alumne o alumna.

A més s'aplicaran les mesures concretes per a l'alumnat amb necessitats educatives especials facilitades pel departament d'orientació.

7. AVALUACIÓ

La LOMLOE proposa una avaluació contínua, formativa, integradora, diferenciada i per competències, que ha de tindre com a objectiu la consecució dels objectius generals de l'etapa i les competències claus previstes al Perfil d'eixida.

L'**avaluació contínua** entén l'avaluació com un procés i no una fita. Fer un seguiment constant del ritme i els avanços de cada alumne i del grup permet intervenir, corregir i millorar el procés de formació, adoptant les mesures de reforç o adaptacions pertinents.

L'**avaluació formativa** va estretament lligada a l'avaluació contínua. L'observació atenta del procés d'aprenentatge és fonamental per detectar les dificultats i millorar els processos d'aprenentatge i ensenyament. Una de les ferramentes més adequades per desencadenar les habilitats cognitives de l'alumnat és l'autoavaluació.

L'**avaluació integradora** permet anar més enllà de les competències específiques de la matèria. L'avaluació es planteja com a eina transversal, de totes les matèries, i que integra també totes les competències clau.

L'**avaluació diferenciada** ha de tindre en compte la diversitat i avaluar a partir dels criteris establerts a les adaptacions curriculars. L'enfocament s'ha de centrar en la millora del procés d'aprenentatge segons les característiques individuals.

L'**avaluació per competències** implica adquirir els sabers bàsics, és a dir, els coneixements, destreses i actituds que de forma conjunta permeten assolir les competències que cal mobilitzar per enfrontar-se i resoldre amb èxit una situació d'aprenentatge.

Respecte a les **situacions d'avaluació**, qualsevol expressió del coneixement de l'alumnat és avaluable, és a dir, les mateixes situacions d'aprenentatge ens aportaran les dades que faciliten un adequat seguiment del procés d'ensenyament-aprenentatge. Per això, el paper de l'avaluació és essencial i haurà d'estar present en tota situació d'aprenentatge.

7.1 CRITERIS D'AVALUACIÓ

Els criteris d'avaluació que es desprenen directament d'aquestes competències específiques, estan dissenyats per a comprovar el seu grau de consecució per part de l'alumnat.

Competència específica 1.

- 1.1. Seleccionar les tècniques i materials més adequats a la finalitat comunicativa en els processos de creació artística.
- 1.2. Justificar l'adequació de les tècniques i materials utilitzats al missatge que desitja comunicar.
- 1.3. Utilitzar diversitat de tècniques i materials inclosos els digitals, en la representació d'idees, emocions i sentiments, emprant materials adequats als criteris de sostenibilitat.
- 1.4. Fomentar la autoexigència i l'autocrítica valorant el procés de treball i la qualitat dels resultats.

Competència específica 2.

- 2.1. Relacionar les produccions artístiques pròpies amb altres referents artístics.
- 2.2. Saber raonar els criteris formals i conceptuals propis de la matèria en les produccions artístiques pròpies.
- 2.3. Integar la perspectiva de gènere, multicultural, inclusiva i sostenible en les pròpies creacions, valorant la ètica com a part de la producció artística.

Competència específica 3.

- 3.1. Incorporar el continguts propis de diferents disciplines en els processos de creació artística establint connexions entre els diferents sabers.
- 3.2. Emprar temàtiques de rellevància social, personal i ètica en les creacions pròpies per tal de abordar els reptes del present.
- 3.3. Planificar les fases del procés creatiu segons la intenció comunicativa, detectant les necessitats de l'entorn i fent ús del recursos que tenen al seu abast.
- 3.4. Participar en processos col·lectius de creació artística, assumint els rols i tasques establertes per l'equip.

Competència específica 4.

- 4.1 Aportar una petjada i un gest propis a la realització de dibuixos, combinant l'ús tradicional de materials, tècniques i suports amb la manipulació personal.
- 4.2 Realitzar composicions bidimensionals, figuratives o abstractes, explorant la percepció i ordenació de l'espai i indagant sobre la representació del cos humà i la seva possible utilització com a suport o com a eina gràfica.
- 4.3. Avaluar el producte final justificant les decisions tomades en el procés de treball i rebent amb flexibilitat les diferents opinions per tal de millorar la seua proposta.
- 4.4. Promoure la participació en la vida cultural defenent les seues produccions artístiques.

Competència específica 5.

- 5.1 Identificar els principals sectors professionals de les arts integrant la seua contribució a la societat, la cultura i la economia.
- 5.2. Argumentar la importància de la diversitat i la sostenibilitat cultural en el desenvolupament de la identitat individual i col·lectiva.
- 5.3. Valorar la diversitat dels llenguatges de expressió artística, participant en l'apreciació artística i en la creació de processos creatius, individuals i col·lectius..

7.2 INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

En aquest sentit, és imprescindible dissenyar uns instruments d'avaluació adequats i variats que faciliten el seguiment per part del professorat, així com la reflexió i l'autoregulació de l'alumnat.

Entre els instruments d'avaluació estarien:

- Produccions visuals i audiovisuals (activitats i productes finals)
- Registres del procés creatiu (esboços, fotografies, escrits, que documenten el procés creatiu)
- Carpeta d'aprenentatge (portfoli)
- Mapes mentals o conceptuals (visual thinking)
- Entrevistes
- Proves objectives
- Qüestionaris d'autoavaluació i/o co-avaluació
- Rúbriques
- Exposicions orals
- Resolució de problemes, individual i col·lectiva
- Aula virtual on es completarà el procés d'ensenyament-aprenentatge amb l'ús de la plataforma Aules
- Observació directa del treball de l'alumnat a l'aula i recollida de dades diari

En tot cas, les situacions d'avaluació hauran de promoure que l'alumnat expressi el seu coneixement utilitzant diferents vies: orals, escrites, gràfiques, i audiovisuals.

7.3 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Per a l'obtenció de la nota final de cadascuna de les tres avaluacions, es valorarà l'assoliment per part de l'alumnat dels continguts tractats a l'aula a més de l'actitud envers l'assignatura.

Els **treball diari i activitats de classe** suposaran un **80%** del total de la nota final de cadascuna de les avaluacions. Els exercicis s'hauran d'entregar el dia que el/la professor/a assenyalé. Tot aquell alumne que, sense una causa justificada, no el presenti el dia d'entrega, tindrà una nota de 0 en eixe treball, que farà mitjana amb la resta de notes.

Donat el caràcter fonamentalment **procedimental** de l'assignatura els treballs de classe es realitzaran a l'aula. D'aquesta manera el professorat fa un seguiment acurat del procés d'aprenentatge de l'alumnat i pot fer les recomanacions pertinents per a la seua evolució.

L' **actitud front a l'assignatura** de l'alumne/a ponderarà un **20 %** de la qualificació total. Per a aquest apartat es valorarà la puntualitat, portar el material diàriament, atendre les explicacions, participar activament a l'aula, fer les activitats, lliurar els treballs el dia corresponent, seguir les recomanacions del professorat, etc.

D'aquesta manera, la composició de la nota de cada avaluació es resum al següent quadre:

CONCEPTES	PONDERACIÓ
Treballs diaris i activitats orals	80%
Actitud front a l'assignatura	20%

Per a l'alumnat que, **tot i acudir a classe, realitzar les activitats diàries amb regularitat i seguir les recomanacions del professorat** tinga avaluacions suspeses, es podran establir proves de recuperació per a cadascuna de les avaluacions.

La nota final del curs serà la mitjana de les tres avaluacions. Aquell/a alumne/a la nota final del qual no sigui igual o superior a 5 suspendrà l'assignatura d'Educació Plàstica i Visual en la convocatòria de juny.

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

8.1 METODOLOGIA

La metodologia que es seguirà a l'assignatura d'Expressió Artística està dissenyada per promoure l'aprenentatge significatiu, la creativitat i el desenvolupament de les habilitats artístiques del nostre alumnat, així com l'anàlisi crític dels missatges visuals i audiovisuals que els envolten. Aquest enfocament es basa en les següents estratègies pedagògiques:

- **Aprenentatge actiu:** S'encoratjarà als estudiants a participar activament en el procés d'aprenentatge mitjançant la realització d'activitats pràctiques, projectes d'art i l'ús d'eines i materials artístics. Aquest enfocament els permetrà experimentar i aplicar els conceptes apresos de manera pràctica.
- **Aprenentatge col·laboratiu:** Fomentarem la col·laboració entre els/les alumnes mitjançant projectes d'art col·laboratiu i activitats en grup. Això promourà les habilitats de treball en equip, la comunicació i la resolució de problemes.
- **Aprenentatge Basat en Projectes:** Proposarem projectes d'art on els/les estudiants seleccionaran temes rellevants i treballaran en projectes que incorporin els continguts de l'assignatura, com la pintura, la fotografia, el vídeo i altres mitjans visuals i audiovisuals. Això els permetrà aplicar els coneixements adquirits de manera creativa. També tractarem de vincular aquests projectes amb altres matèries, buscant la interdisciplinarietat.
- **Exploració de la Tecnologia:** Aprofitarem les tecnologies audiovisuals i digitals per millorar l'aprenentatge. Els estudiants tindran l'oportunitat d'utilitzar equips i eines relacionades amb l'art digital i la producció audiovisual.
- **Avaluació Formativa:** L'avaluació serà contínua i formativa, incloent retroalimentació constructiva i la possibilitat de revisar i millorar el treball. Això fomentarà l'autoreflexió i el creixement artístic de l'alumnat.
- **Foment de la Creativitat:** S'encoratjarà la seva expressió personal, la recerca artística i l'exploració de noves perspectives i narratives. S'incidirà especialment en el desenvolupament del pensament divergent.
- **Coneixement de l'Art i la Cultura:** A través de l'estudi de diferents moviments artístics, obres d'art i autors/autoras, l'alumnat ampliarà els seus referents artístics i adquirirà una comprensió més profunda de l'art i la seva relació amb la cultura i la societat.

Aquesta metodologia té com a objectiu principal crear un entorn d'aprenentatge dinàmic i enriquidor que motive a l'alumnat a explorar el món de l'art visual i audiovisual, donant una importància central als processos creatius front als resultats. Això els capacitarà per desenvolupar les seves habilitats artístiques, expressar-se mitjançant les arts visuals i apropar-se a la comprensió crítica de les obres d'art i la cultura visual en general.

8.2 RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANIZATIUS

A l'aula disposem de material artístic, a banda del sol·licitat a l'alumnat.

Comptem amb ordinadors portàtils per a fer treballs en suport digital, produccions audiovisuals, així com per a fer recerca d'informació. Amb aquest fi, l'alumnat també podrà fer ús dels seus telèfons mòbils, quan el professorat així ho indique.

També hi ha ordinador i projector amb accés a Internet.

Farem ús de la plataforma Aules com a aula virtual.

Pel que fa a la distribució de l'aula, les taules generalment es disposaran en grups de quatre per a fomentar el treball cooperatiu.

8.3 ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Per a l'optativa d'Expressió Artística està previst: d'ESO d'EPVA,

- Visitar el Museu de Belles Arts de Castelló i realitzar un taller didàctic.
- Visitar el Museu Contemporani de Vilafamés i realitzar un taller didàctic.
- Col·laboració per a la creació d'un mural a l'IES per part de les artistes Alba Boscà i Sara Mono que forma part del projecte Art de prop.
- Eixida per la localitat per a fer dibuix del natural i fotografies.

9. UNITATS DIDÀCTIQUES I TEMPORALITZACIÓ

De manera orientativa es duran a terme les següents unitats didàctiques per que l'alumnat adquireixca les competències pròpies d'aquesta matèria mitjançant els sabers bàsics. La temporalització és orientativa segons les situacions d'aprenentatge que es donen a l'aula.

PRIMER TRIMESTRE:

UNITAT DIDÀCTICA 1: **El procés creatiu. La identitat personal.**

UNITAT DIDÀCTICA 2 : **Els elements expressius i les seues possibilitats artístiques. Tècniques.**

UNITAT DIDÀCTICA 3: **Art i natura. L'esbós i la proporció. La geometria a la natura. Eco-arte.**

SEGON TRIMESTRE:

UNITAT DIDÀCTICA 4: **El color. Percepció i psicologia. Tècniques humides i seques.**

UNITAT DIDÀCTICA 5: **El dibuix del cos humà. Nocions bàsiques d'anatomia humana.**

UNITAT DIDÀCTICA 6: **La moda. Sostenibilitat. Disseny de complements.**

TERCER TRIMESTRE:

UNITAT DIDÀCTICA 7: **L'art a la vida. El disseny. Funcionalitat de l'art. Creació d'objectes.**

UNITAT DIDÀCTICA 8: **Crear espais. Observació i representació bàsica de l'espai en perspectiva. Projecte col·lectiu mural.**

UNITAT DIDÀCTICA 9: **Fotografia publicitat i estereotips socials. El valor de l'art i el reflex de la societat. Activisme. Medis audiovisuals.**

10. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

Després de cada avaluació, els membres del departament es reuneixen per a valorar els resultats i analitzar específicament els grups que no han respost als objectius de la matèria. S'acorden mesures a adoptar per a millorar el rendiment a classe.

També hi ha una avaluació del professorat i de la proposta pedagògica.